

AMNESTY INTERNATIONAL

NEWSLETTER

LIPIEC 1992 VOL. XXII • NUMER 7

MALAWI

Wzrost protestów i niepokoїв społecznych

Policja dwukrotnie nie wywiązała się w początkach maja z obowiązku doprowadzenia z więzienia do sądu w oczekiwany terminie przywódcy związków zawodowych, Chakufwa Chihany, co wywołało powszechne protesty w stolicy kraju, Lilongwe. Władze dwukrotnie przeciwstawiły się żądaniom sędziego Sądu Najwyższego, aby Chakufwa Chihana został przesłuchany. Zdaje się to potwierdzać obawy, że więzień był torturowany. Odwiedzająca Malawi delegacja związkowa otrzymała wprawdzie pozwolenie na widzenie się z Chihaną, jednak do połowy maja nie został on doprowadzony do sądu. AI uważa go za więźnia sumienia i wzywa do jego natychmiastowego uwolnienia.

Termin przesłuchania w Sądzie Najwyższym zbiegł się ze wzrostem niepokoїв społecznych w innych częściach kraju. Strajkujący robotnicy przemysłu włókienniczego i studenci w Blantyre zostali zaatakowani

Chakufwa Chihana, przywódca związkowy w 1980 r.

przez rządowe jednostki paramilitarne, co doprowadziło do gwałtownych starć, w których policja zastrzeliła 38 demonstrantów.

Chakufwa Chihana, Sekretarz Generalny Konferencji Koordynacyjnej Związków Zawodowych Południa Afryki, został aresztowany

wany 6 kwietnia, po tym, jak publicznie wystąpił z planem zorganizowania pokojowej opozycji wobec jednopartyjnego systemu rządów w Malawii. Po jego aresztowaniu doniesiono o zatrzymaniu i poddaniu torturom kobiety, której córka pracowała dla Chakufwa Chihany. Była to oczywista próba zastraszenia córki i skłonienia jej do zeznań przeciwko Chihanowi. Zatrzymana kobieta, Sophia Nkosana, została rozebrana do naga i osadzona w celi pełnej fekalii, następnie bita i rażona prądem elektrycznym.

Władze Malawi nie udzieliły zezwolenia na udział obserwatora AI w przesłuchaniu Chakufwa Chihany przez Sąd Najwyższy. Od ponad 10 lat przedstawicielom AI odmawia się wjazdu do Malawi.

• AI bada również raporty dotyczące zamęczenia na śmierć pięciu studentów Politechniki w Blantyre, uczestników pro-demokratycznych demonstracji w marcu br.

Pierwsza wizyta AI w Azji Środkowej

W końcu kwietnia przedstawiciele AI złożyli pierwszą wizytę w Kazachstanie, Kirgizji i Uzbekistanie. Te trzy dawne republiki radzieckie uzyskały niepodległość w końcu 1991 i zostały przyjęte do ONZ w marcu 1992.

We wszystkich trzech krajach delegaci AI spotkali się z wysokimi przedstawicielami rządu i sądownictwa a także z miejscowymi działaczami na rzecz praw człowieka. Oficjalne rozmowy dotyczyły przede wszystkim kary śmierci, ustawy zasadniczej i reformy prawa karnego.

Delegacja z zadowoleniem przyjęła wiadomość, że ustawy ograniczające wolność słowa i swobodę wyznania zostały zniesione lub zawieszone we wszystkich trzech krajach. Równocześnie przedstawiciele AI wyrazili zaniepokojenie sformułowaniem nowych ustaw chroniących „honor i godność Prezydenta” ponieważ mogą naruszać prawo do wolności słowa.

Wszystkie trzy kraje utrzymały w mocy karę śmierci w odniesieniu do szerokiego zakresu przestępstw, chociaż ostatnio orzekana jest głównie w przypadkach morderstw. Oczekuje się, że nowy kodeks karny znacznie ograniczy liczbę przestępstw karanych śmiercią. W Kazachstanie i Kirgizji przedstawicielom AI udostępniono statystyki dotyczące orzekania w ostatnich latach wyroków kary śmierci. Jest to pierwszy przypadek uzyskania przez AI tego rodzaju informacji.

W Kazachstanie przedstawiciele AI spotkali się z nowo utworzoną grupą inicjatywną AI w stolicy kraju, Alma-Atie.

SYRIA

Prawa człowieka nieustannie łamane

SETKI więźniów sumienia zostało zwolnionych na mocy amnestii ogłoszonych przez Prezydenta Hafeza al-Assada w grudniu 1991 i w marcu 1992.

Witając z zadowoleniem te posunięcia AI jest zdania, że podstawowe przyczyny i wzorce łamania praw ludzkich nie uległy zmianie. Prawo Stanu Zagrożenia, pozostające w mocy przez ostatnie 30 lat, pozwala

siłom bezpieczeństwa na dokonywanie aresztowań poza jakąkolwiek kontrolą sądową i na przetrzymywanie więzionych w długotrwałym odosobnieniu. Według doniesień, Al-Hakam Karkoukli i Abd al-Aziz al-Khayyir pozostają w odosobnieniu, bez procesu sądowego, od chwili aresztowania - jednego z nich w roku 1977, drugiego w lutym 1992. Aktualnie w syryjskich więzieniach przebywa kilka tysięcy więźniów politycznych i więźniów sumienia. Większość z nich nie została osądzona a znaczna część więziona jest od wielu lat. Ahmed Suwaidani przebywa w celi od 1969 roku.

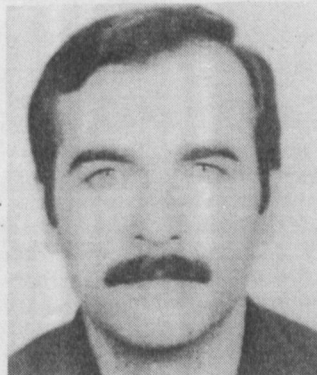
Sprawy polityczne rzadko trafiają do sądu a jeżeli dochodzi do procesów - są one dalekie od międzynarodowych standardów prawnych. Dla przykładu: w marcu Najwyższy Sąd Bezpieczeństwa Państwa skazał 14 więźniów sumienia na kary od 3 do 10 lat więzienia. Więźniom nie dano czasu ani nie

stworzono warunków do przygotowania obrony i nie przyznano prawa do odwołania się od wyroku.

Nadal powszechnie stosowane są tortury, co ułatwiane jest przez niekontrolowane aresztowania i przetrzymywanie więźniów w odosobnieniu. Według doniesień, w styczniu br. zamęczony został na śmierć 60-letni dziennikarz, Munir al-Ahmad.

Ahmad Suwaidani

'Abd al-'Aziz al-Khayyir

Huang Hua, więzień sumienia na Tajwanie skazany w 1990 roku na 10 lat więzienia, 18 maja br. odzyskał wolność korzystając z amnestii. Wraz z nim uwolnionych zostało co najmniej sześć innych osób, które najprawdopodobniej były także więźniami sumienia.

UPOMNIJ SIĘ! GŁOS TWÓJ DOTRZE WSZĘDZIE

Please
help!

Twoje słowa adresowane do polityków mogą pomóc ofiarom łamania praw człowieka, których losy opisane są poniżej.

Możesz przyczynić się do uwolnienia więźniów sumienia bądź do zaprzestania stosowania tortur. Twoje przestanie może przywrócić wolność tym, którzy "zniknęli". Możesz zapobiec egzekucjom.

Ofiar jest wiele, prawa człowieka łamane są prawie wszędzie. Liczy się każdy głos.

MAROKO

Abdelhaq Rouissi: byłby urzędnik bankowy i działacz Marokańskiego Związku Zawodowego. Najprawdopodobniej od chwili swojego "zniknięcia" w dniu 4 października 1964 roku przetrzymywany jest w tajnym areszcie. AI uznaje go za więźnia sumienia, który prześladowany jest wyłącznie za swoją pokojową działalność polityczną i związkową.

Przed swoim „zniknięciem” Abdelhaq Rouissi wzywał do bojkotu wyborów do organów ustawodawczych w roku 1962 ponieważ był przeciwny utworzeniu rządu przedstawicieli silnej monarchii. Wypowiadał się także przeciwko konfliktowi granicznemu z Algierią, jaki miał miejsce w 1963 roku.

Osoby, które w swoim czasie „zniknęły”, a które zostały ostatnio zwolnione z tajnych aresztów, potwierdziły, że Abdelhaq Rouissi jest więziony. W 1975 roku jeden z więźniów widział go w tajnym ośrodku żandarmerii w Rabacie; następnie widziano go więzionego w obozie wojskowym w Ahermoumou.

Wśród osób uwolnionych ostatnio z tajnych aresztów ponad 260 pochodzi z Sahary Zachodniej: „zniknęli” oni w połowie lat siedemdziesiątych. 48 innych

zmarło w więzieniu. Żaden z nich nigdy nie był postawiony przed sądem. Według doniesień, we wrześniu 1991 roku zlikwidowany został tajny ośrodek w Tazmamert i 30 więźniów, którzy przeżyli, a którzy „zniknęli” 18 lat wcześniej, zostało albo zwolnionych, albo przeniesionych do więzień. Z 61 przedstawicieli armii, którzy w 1973 roku znaleźli się w Tazmamert, połowa zmarła w wyniku nieludzkich warunków i braku opieki medycznej. Trzej bracia Bourequat, którzy również „zniknęli” w 1973 i przez jakiś czas przetrzymywani byli w Tazmamert, zostali uwolnieni w grudniu 1991 roku.

• Prosimy o wysyłanie uprzejmych listów apelujących o natychmiastowe uwolnienie Abdelhaq Rouissi na adres: Sa Majesté Le Roi Hassan II/ Bureau de Sa Majesté le Roi/Palais Royal/Rabat/Maroc.

WIETNAM

Nguyen Khac Chinh: 70-letni prawnik, pisarz i były członek Narodowej Partii Wietnamu. Od 27 grudnia 1975 roku przetrzymywany jest w areszcie bez wyroku sądowego i formalnego oskarżenia. Przez kilka lat, zanim został wysłany do obozu „reedukacyjnego”, był przetrzymywany w odosobnieniu i - zgodnie z doniesieniami - torturowany.

Wraz z upadkiem rządu południowo-wietnamskiego w kwietniu 1975 roku i przejęciem władzy przez Tymczasowy Rząd Rewolucyjny, żołnierze i wyżsi urzędnicy byłego rządu południowo-wietnamskiego oraz faktyczni lub potencjalni krytycy

Nguyen Khac Chinh

TRR i rządu północno-wietnamskiego zostali albo aresztowani, albo poddani „reedukacji”. Wielu zostało wkrótce zwolnionych, jednakże wielu jest więzionych przez 17 lat.

TRR ogłosił także kampanię „oczyszczenia”, skierowaną przeciwko tak zwanej dekadencji i reakcyjnej kulturze Południowego Wietnamu. Wszyscy pisarze, artyści i intelektualiści zmuszeni byli do poddania się rejestracji, wiele dzieł literackich zostało zakazanych. Nguyen Khac Chinh należał do grupy intelektualistów katolickich, którzy zostali aresztowani, ponieważ sprzeciwiali się komunistycznemu rządowi.

W chwili swojego aresztowania Nguyen Khac Chinh był uprawiającym zawód prawnikiem i członkiem wietnamskiego Pen Clubu. Jego twórczość obejmuje 19 powieści, dwie sztuki teatralne, kilka tomów poezji i artykuły polityczne.

W roku 1975 aresztowano lub poddano „reedukacji” tysiące osób; co najmniej trzy z nich, w tym Nguyen Khac Chinh, są wciąż więzieni. Ze względu na stan zdrowia Nguyen Khac Chinh wymaga stałej opieki medycznej, której nie może uzyskać w warunkach obozu „reedukacyjnego” nawet przy zezwoleniu na dostarczanie mu lekarstw podczas odwiedzin przez rodzinę.

• Prosimy o wysyłanie uprzejmych listów apelujących o natychmiastowe uwolnienie Nguyen Khac Chinh na adres: Vo Van Kiet/Chairperson of the Council of Ministers/Hanoi/Socialist Republic of Vietnam.

mają miejsce „zniknięcia”, ludzie więzieni podlegają torturom, wiele osób pozbawionych jest możliwości udziału w życiu publicznym.

• Prosimy o wysyłanie kurtuazyjnych w formie listów z żądaniem bezzwłocznego uwolnienia pułkownika-porucznika Mayolo i 10 innych oficerów jeżeli nie przewiduje się wobec nich rychłej i rzetelnej rozprawy sądowej po sformułowaniu zarzutów. Listy należy kierować do: Président Mobutu Sese Soko/ Président de la République/ Présidence de la République/ Kinshasa-Ngaliem/ Zaire.

Adres Zarządu Stowarzyszenia AI:
80-246 Gdańsk, Jaskowa Dolina 4

ZAIR

Pułkownik-porucznik Luc Mayolo Mokakoso: dentysta wojskowy, od lipca 1991 jest przetrzymywany w stolicy kraju, Kinszasie, w ścisłym odosobnieniu, bez wyroku i formalnego oskarżenia. AI uważa, że jest on więźniem sumienia, prześladowanym z powodu pokojowej działalności opozycyjnej wobec Prezydenta Sese Soko Mobutu i że powinien być uwolniony lub postawiony przed niezależnym sądem.

Pułkownik Mayolo został aresztowany 21 lipca 1991 roku, wraz z dziesięcioma innymi oficerami Zairskich Sił Zbrojnych, przez członków Akcji Wojskowej i Służb Wywiadowczych. Byli oni podejrzani o utrzymywanie kontaktów ze Świętym Związkiem - koalicją partii politycznych zmierzającą, bez uciekania się do przemocy, do spowodowania ustąpienia Prezydenta Mobutu. Według nieoficjalnych raportów, pułkownik Mayolo został oskarżony o spiskowanie przeciwko rządowi, nie ujawniono jednak żadnych dowodów mogących potwierdzić to oskarżenie.

Po aresztowaniu pułkownik Mayolo i pozostali oficerowie przetrzymywani byli w centrali

wywiadu wojskowego w Kinszasie, gdzie najprawdopodobniej byli torturowani. We wrześniu 1991 pułkownik Mayolo i jeden z pozostałych oficerów przeniesieni zostali do więzienia wojskowego Ndolo, również w Kinszasie, gdzie przebywają do chwili obecnej. Pomimo upływu roku od jego aresztowania pułkownik Mayolo nie został ani formalnie oskarżony, ani postawiony przed sądem. Losy pozostałych oficerów są nieznane.

Od chwili dojścia do władzy Prezydenta Mobutu w 1966 roku, brutalnie łamane są prawa człowieka wobec setek wojskowych i innych oponentów politycznych: dokonuje się tajnych egzekucji bez wyroków sądowych, egzekucji publicznych,

Przygotowano na podstawie publikacji Międzynarodowego Sekretariatu Amnesty International, 1 Easton Street, London WC1X 8DJ, W Brytania

Wydawca wersji polskiej (skrótowej): Amnesty International - Grupa 2, 00-585 Warszawa, Bagatela 10 m 8, we współpracy z Grupą Inicjatywną w Gliwicach

Przypominamy: działacze AI nie kierują apeli do władz swego kraju